

TBMM BAŞKANLIĞINA

Giderek ülkemizin önemli sorunlarından biri haline gelen "beyin göçü"nün nedenlerinin, boyutlarının, ekonomimize etkilerinin belirlenmesi ve ülkemizden başka ülkelere yönelik beyin göçünün önlenerek, ülkemizin beyin göçü alan bir ülke konuma gelebilmesi hakkında Anayasanın 98. ve içtüzüğün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğinin yapılmasını arz ederiz.

Muharrem İNCE
Yalova Milletvekili
ve 25 Milletvekili

- 1.- Muharrem İNCE-Yalova Mv.
- 2.- Feridun Fikret BALOĞLU-Antalya Mv.
- 3.- Ali ARSLAN-Muğla Mv.
- 4.- Erdal KARADEMİR-İzmir Mv.
- 5.- Yılmaz KAYA-İzmir Mv.
- 6.- Fahrettin ÜSTÜN-Muğla Mv.
- 7.- Mehmet Nuri SAYGUN-Tekirdağ Mv.
- 8.- Sedat UZUNBAY-İzmir Mv.
- 9.- Vezir AKDEMİR-İzmir Mv.
10. - Hakkı AKALIN-İzmir Mv.
11. - N.Gaye ERBATUR-Adana Mv.
12. - Türkan MİÇOOĞULLARI-İzmir Mv.
13. - İzzet ÇETİN-Kocaeli Mv.
14. - Salih GÜN-Kocaeli Mv.
15. - Şefik ZENGİN-Mersin Mv.
16. - Orhan SÜR-Balıkesir Mv.
17. - Bihlun TAMAYLIGİL-İstanbul Mv.
18. - Rasim ÇAKIR-Edirne Mv.
19. - Halil AKYÜZ-İstanbul Mv.
20. - Ufuk ÖZKAN-Manisa Mv.
21. - Nuri ÇİLİNGİR-Manisa Mv.
22. - Nezir BÜYÜKCENGİZ-Konya Mv.
23. - Mustafa Erdoğan YETENÇ-Manisa Mv.
24. - Hasan ÖREN-Manisa Mv.
25. - Engin ALTAY-Sinop Mv.
26. - Ramazan Kerim ÖZKAN-Burdur Mv.

GEREKÇE

Beyin göçü, farklı tanımlar yapılmasına karşın genellikle “sosyal ve ekonomik kalkınma için gerekli niteliklere sahip insan gücünün kaybedilmesi” olarak anlaşılmaktadır. Bir başka anlatımla beyin göçü, yaratıcı, yönlendirici, çığır açıcı özelliklere sahip insanların ulusal ekonomi karşısında pasif konuma geçmesidir.

Bir ülkeden bir başka ülkeye göçle doğrudan veya bireyin kendi ülkesinde bir başka ülkeye hizmet eder hale gelmesiyle gizli biçimde gerçekleşen beyin göçü gerçeği, Dünya ülkelerinin bugünkü geldiği noktada stratejik önem kazanmıştır. Özellikle gelişmiş ülkeler, başta ABD, AB ülkeleri ve Kanada olmak üzere çok sayıda ülke, beyin göçünü kendi ekonomilerine katkı verir hale getirmekle kalmayıp, zaman zaman ekonomilerinin lokomotifi haline getirmişlerdir.

Örneğin Kanada, izlediği göçmen politikası sayesinde yılda 55 milyar dolar kazanmaktadır. Uzmanlar, Kanada’nın, göçmen nüfusa, yerli nüfusunun sahip olduğu imkanları tanıdığında 55 milyar dolarlık kazancını 82,3 milyar dolara çıkarma potansiyeline sahip olduğunu belirtmektedirler.

Beyin göçünün çekim merkezi haline gelmiş olan ABD ise daha çok öğrenci ve bilim adamları bağlamında bu konuyu özendiren politikalar izlemektedir. ABD bu yolla sadece 1999-2000 öğretim yılında 12,3 milyar dolar gelir elde etmiştir. Bugün, ABD de en çok öğrenci bulunduran 9. ülkemiz. YÖK’ün rakamlarına göre bu ülkede 15 bin öğrencimiz bulunmaktadır. Bir öğrencinin bu ülkedeki maliyeti 30 746 dolardır. Bunun 11 669 doları okul ücreti, 19 077 doları ise barınma gideridir. Bir öğrencinin ortalama 4 yıl eğitim gördüğü düşünülürse, bu sürenin sonunda toplam maliyeti 125 bin dolar olmaktadır. ABD bu yolla sadece bizim ülkemizden 4 yılda yaklaşık 2 milyar dolar para kazanmaktadır. TÜSİAD’ın bir çalışmasına göre, bu ülkede bulunan Türk öğrencilerin ABD ekonomisine katkısı yılda 824 milyon dolardır.

Buna karşılık, Hindistan gibi gelişmekte olan bir ülke ise beyin göçü yoluyla yılda 2 milyar dolar kaybetmektedir.

Bu örneklerden de anlaşılacağı üzere beyin göçü, yarattığı toplumsal, ekonomik, siyasi, kültürel sonuçlar açısından gelişmiş ülkeler için olumlu, gelişmekte olan ülkeler için ise olumsuz bir olgudur.

Ülkemizden 1956 yılında 25 nitelikli insan gücünün yitirilmesiyle başlayan beyin göçü, gelinen noktada boyutlarının ve etkilerinin tam bilinemediği bir özellik kazanmıştır.

1970'lerin ortasından itibaren fark edilen ama bir türlü istenilen düzeyde önlemler alınamayan bir konu olarak beyin göçü, ülkemizde sadece yurt dışında okuyan öğrenci ve çalışan bilim adamı açısından ele alınıp incelenmiştir. Bu nedenle beyin göçünün, diğer iş kollarında nasıl geliştiği ve ne kadar etkili olduğu tam olarak bilinmemektedir.

Eldeki veriler dikkate alındığında Türkiye, yaşadığı toplumsal, siyasal ve ekonomik krizler nedeniyle beyin göçü verme koşullarının tümüne sahip gözükmektedir. Yapılan bir araştırmaya göre beyin göçü veren 34 ülke arasında ülkemiz 24. sıradadır. Ayrıca iyi eğitim almış her 100 insanımızın 59'unu bu yolla kaybetmekteyiz.

Beyin göçü verme potansiyelimizi AB ile olan ilişkilerimiz açısından ele alındığında, gelecekte insan sermayemizin büyük bir bölümünü bu ülkelere kaptırma tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktayız.

Tek başına bu durum dahi göstermektedir ki beyin göçü, Türkiye'nin öncelikle üzerinde durması gereken bir konudur.

Yüce Meclisimizin konuyla ilgili kuracağı Araştırma Komisyonu, konuyu bütün yönleriyle ele alıp, beyin göçünün toplumsal, siyasal, ekonomik ve diğer nedenlerini ortaya koyarak, başta ekonomimiz olmak üzere ülkemizin genel yapısını nasıl etkilediğini ortaya koyabilir. Yine böyle bir komisyonun çalışmaları sonucunda elde ettiği bulgular konuyla ilgili ulusal bir politikanın oluşturulmasına yardımcı olabilir. Beyin göçünün engellenmesi için alınması gerekli yasal önlemlerin neler olabileceğini ortaya koyabilir. Diğer yandan ülkemizin, beyin göçü alabilen bir ülke niteliği kazanması için yürütme organına, politika belirlemede yardımcı olabilir.